

Ceny Živy za rok 2016

Redakční rada a redakce časopisu udělily ceny Živy autorům vybraných článků předchozího ročníku na setkání, které se konalo v úterý 9. května 2017 v reprezentačních prostorách Akademie věd České republiky v pražské vile Lanna. Úvodní slovo pronesla prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc., a události se účastnila řada osobností – místopředseda Akademické rady AV ČR pro II. vědní oblast RNDr. Zdeněk Havlas, DrSc., člen předsednictva Akademické rady RNDr. Martin Bilej, DrSc., členka Akademické rady PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D., MBA, členové Vědecké rady AV ČR prof. Ing. Pavel Hasal, CSc., a prof. Ing. Petr Ráb, DrSc., dr. h. c., a tajemnice této rady RNDr. Jana Cmarková, Ph.D., děkan Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy prof. RNDr. Jiří Zima, CSc., ředitel Knihovny AV ČR Ing. Martin Lhoták, společně se zástupci Střediska společných činností AV ČR, členy redakční rady Živy, spolupracovníky časopisu a mnoha dalšími významnými hosty. Udílením cen provázela šéfredaktorka RNDr. Jana Šrotová.

Cena Živy – Junior do 25 let

Vítězným článkem, jehož první autor nepřesáhl věk 25 let, se stal příspěvek Mgr. Ivany Kelnarové (Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy) s názvem Sazná nemoc kůry – hrozba pro naše kleny? (2016, 1: 14–17; spoluautory byli Mgr. Ondřej Koukol, Ph.D., z PřF UK a Mgr. Karel Černý, Ph.D., z Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví). Cenu předal Zdeněk Havlas.

Cena Živy 26 až 30 let

Za nejlepší příspěvek s prvním autorem v této věkové kategorii byl oceněn Mgr. Jakub Vitáček (absolvent PřF UK, nyní České vysoké učení technické) s tématem Biogeografie a šíření kudlanky nábožné v Evropě (2016, 2: 84–86; druhým autorem byl

Mgr. Petr Janšta, Ph.D., působící na PřF UK). Cenu převzal od Petra Rába.

Zvláštní ocenění

Za popularizaci biologických věd prostřednictvím příspěvků, které obsahově i rozsahem přesahují rámec jednotlivých publikovaných článků, obdrželi autoři volného seriálu K výuce, který vyšel v ročníku 2016:

- Mgr. Tomáš Macháček, RNDr. Kateřina Mikešová, Mgr. Libuše Turjanicová a doc. Mgr. Vladimír Hampl, Ph.D. (autorský kolektiv z PřF UK), za článek Proměny vyšší systematiky eukaryot a její odraz ve středoškolské biologii (2016, 1: 27–30);
- Ing. Milan Štech, Ph.D. (PřF Jihočeské univerzity), za příspěvek Jak přenést příběh cévnatých rostlin do středoškolské biologie (2016, 2: 70–75);

- doc. RNDr. Jitka Vilímová, CSc. (PřF UK), za dvojici navazujících článků Zajímavé změny v chápání fylogeneze a systému živočichů a Fylogeneze a vzájemné vztahy určují nejpřirozenější systém živočichů (2016, 3: 125–128 a LVI–LIX);
- Mgr. Zuzana Musilová, Ph.D. (PřF UK), za příspěvky Skrytá rozmanitost pod vodní hladinou: evoluce druhově nejbohatší skupiny obratlovců a Nová fylogeneze paprskoploutvých ryb (2016, 4: 175–178 a XCV–XCVII);
- doc. RNDr. Jan Kaštovský, Ph.D. (PřF JU), a Mgr. Josef Juráš (PřF JU a Botanický ústav AV ČR, Třeboň) za články Nový pohled na systém řas a jak ho učít? a Evoluce sinic a řas v moderním pojetí (2016, 6: 299–301 a CXXXIII–CXXXVI);
- Mgr. Hana Bednářová (v r. 2016 absolvovala PřF UK, nyní působí v obecně prospěšné společnosti Chaloupky) za příspěvky

1 Udílení cen Živy ve vile Lanna v Praze-Bubenči. Na snímku zúčastnění autoři, kteří byli oceněni za své články v Živě 2016, a předávající. Zleva v první řadě: Zuzana Musilová, Hana Šantrůčková, Ivana Kelnarová, Helena Illnerová, Libuše Turjanicová a Kateřina Mikešová; za nimi Petr Ráb, Zdeněk Havlas, Jakub Vitáček, Petr Čapek, Milan Štech, Vladimír Hampl, Jana Šrotová a Pavel Kovář

2 Autorem diplomů a ručně potištěných dárkových balení pro oceněné je Jan Franta (včetně trička uvnitř – s logem Živy a kresbami od Jiřího Moravce, herpetologa a člena redakční rady Živy). Krabička pochází z dílny výtvarníka Jana Činčery.

Poznámky k evoluci čtyřnožců a Jak také učít na gymnáziích o evoluci čtyřnožců (2016, 6: 305–307 a CXXXVII–CXL).

Cenu všem autorům, kteří se mohli setkat osobně zúčastnit, předala H. Illnerová.

Purkyňova cena

Ocenění za popularizaci biologických věd (pro autory starší než 30 let; přičemž kritériem jsou originalita, tematický přínos a sdělnost příspěvku) získali Mgr. Petr Čapek a prof. Ing. Hana Šantrůčková, CSc. (oba působí na PŘF JU), za článek na téma

Proč se vědci obávají odtávání permafrostu (2016, 2: 56–60). Cenu převzali z rukou Petra Rába a bývalého předsedy redakční rady Živy prof. RNDr. Pavla Kováře, CSc.

Cena Antonína Friče

Je udělována osobnostem, které významným způsobem přispěly k rozvoji časopisu Živa na poli autorském, organizačním nebo popularizačním. Může ji získat i kolektiv autorů za mimořádný počín z hlediska obsahu Živy. Jde o čestné ocenění, udělované příležitostně.

Za r. 2016 redakční rada Živy pro tuto cenu vybrala prof. RNDr. Helenu Illnerovou, DrSc., a prof. RNDr. Jana Sudu, Ph.D.

Helena Illnerová je významnou osobností uznávanou u nás i ve světě v oboru chronobiologie. Dlouhé období působila v organizaci a řízení vědy v České republice, v letech 1993–2001 byla místopředsdkyní Akademie věd, v období 2001–05 její předsdkyní (např. Živa 2013, 3: XLVIII–L; 2006, 2: XVIII–XIX a 2001, 6: 242–244). Od r. 1997 je členkou redakční rady Živy. Se Živou blízce spolupracuje a vždy ji

9

10

11

12

13

14

velice podporovala. Cenu Antonína Friče jí společně předali Petr Ráb, Pavel Kovář a Jana Šrotová.

Jan Suda (1974–2017) byl od r. 2003 členem a poté od r. 2009 předsedou redakční rady *Živy* (2009, 1: I–II). Jeho přínos české vědě i našemu časopisu přibližují články uvedené na str. LXII–LXVI tohoto čísla. Přítomní uctili památku Jana Sudy při laudatiu a tichou vzpomínkou.

Poděkování za podporu cen *Živy* náleží Středisku společných činností AV ČR, Nakladatelství Academia a Janu Frantovi.

3 Helena Illnerová zahájila udílení cen
4 Hosté slavnostního setkání.

Zleva: Jana Cmarková, Pavel Hasal, Pavel Kovář, Zdeněk Havlas, Martin Lhoták

5 Ivana Kelnarová, autorka článku v kategorii do 25 let, obdržela cenu od Zdeňka Havlase.

6 V kategorii 25 až 30 let byl vybrán článek Jakuba Vitáčka, cenu předal Petr Ráb.

7 a 8 Zvláštní ocenění převzali od Heleny Illnerové přítomní zástupci autorského kolektivu seriálu článků rubriky K výuce. Zleva: Libuše Turjanicová, Kateřina

Míkešová a Vladimír Hampel (obr. 7); Zuzana Musilová a Milan Štech (obr. 8)
9 a 10 Haně Šantrůčkové a Petru Čapkovi blahopřáli k Purkyňově ceně Petr Ráb a Pavel Kovář.

11 Cenu Antonína Friče předali Heleně Illnerové P. Ráb, P. Kovář a J. Šrotová.

12 Vzpomínka na Jana Sudu

13 Helena Illnerová a Petr Ráb.

Snímky S. Kyselové, AV ČR

14 Dvacátému ročníku cen svého časopisu přihlížel i letošní jubilant J. E. P. (1787–1869). Dřevořez Františka Bílka